

**NORSKE
LAKSEELVER**

Organisasjon for forvaltningslag i
vassdrag med laks og sjørørret

Postadresse: Postboks 9354 Grønland
N-0135 Oslo

Kontoradresse: Hollendergata 5,
Oslo

Telefon: 22 05 48 70

E-post: post@lakseelver.no

Org nr: 971281693

Bankkonto: 8101 05 37886

Nettside: www.lakseelver.no

Resolusjoner vedtatt på Norske Lakseelvers landsmøte på Gardermoen 15/4-2024

Åpne merder må konverteresoo

Landsmøtet i Norske Lakseelver mener regjeringen nå har en gylden mulighet til å legge til rette for en storstilt, bærekraftig omlegging av norsk akvakultur.

Havbruksutvalgets NOU «Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping», åpner gjennom forslaget om *miljøfleksibilitet* som en integrert del av et nytt tillatelsesregime, for at oppdrettere kan få substansiell vekst gjennom konvertering av åpne merder til ny, luseutslippsfri og rømningssikker teknologi. Både gammelt og nytt volum skal ved en slik konvertering bli produsert i ny, lusefri teknologi.

Dette er en strategi som både vil redde villaks fra lakselus og genetisk påvirkning, og sikre en videre vekst for norsk oppdrettsindustri. Strategien er i tråd med det Norske Lakseelver har fremmet siden 2021.

I dag er det stengt for volumvekst i syv av Norges 13 produksjonsområder for akvakultur. Grunnen til dette er uakseptabel høy dødelighet på villaks fra lakselus fra oppdrett. Dette er en tap-tap-situasjon, men det går verst utover villaksen. I flere fjordsystemer dør over 50% av villakssmolten på grunn av lakselus. Dette strider i seg selv mot kravene i *Kvalitetsnorm for villaks*, som fordrer at de enkelte bestandene minst skal oppnå 80% av normalt høstbart overskudd.

Landsmøtet i Norske Lakseelver ber regjeringen forsere arbeidet med *miljøfleksibilitet* i NOUens forslag til det nye tillatelsesregimet for akvakultur. Landsmøtet påpeker videre at det haster. Sportsfiskesesongen og sjølaksefisket i 2023 ga samlet det dårligst registrerte resultat noensinne. Det er en alvorlig situasjon, og forskerne er krystallklare på at de to største påvirkningsfaktorene er lakselus og rømt oppdrettslaks.

Naturavtalen forplikter

Landsmøtet i Norske Lakseelver mener at Norge, gjennom sin tilslutning til FNs Naturavtale, er forpliktet til å sikre at de enkelte bestandene av villaks oppfyller minstekravet i *Kvalitetsnorm for villaks*. Dette betyr at de enkelte bestandene skal oppnå minst 80% av normalt høstbart overskudd og at det ikke skal være noen genetisk påvirkning fra rømt oppdrettslaks.

Landsmøtet understreker at det er ingen andre nasjoner som kan ta ansvaret for denne unike arten i like stor grad som Norge. En femtedel av gjenlevende bestander finnes hos oss.

Både klimakrisen og naturkrisen krever tydelig handling, og de må løses parallelt. Naturavtalens mål om 30% vern av all natur på land, og vern av 30% av verdens hav, innsjøer og elver, krever en storstilt innsats. Vi skal også restaurere 30% av all natur som er delvis ødelagt innen 2030, og dersom vi skal nå disse målene, må fremtidens kraftproduksjon utvikles til å være både fornybar og bærekraftig.

Landsmøtet i Norske Lakseelver ber regjeringen sørge for at norsk vannkraft er i tråd med både EUs vanndirektiv og EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet. Mønsterpraksis, eller det som kan regnes som *beste tilgjengelige driftsmetoder eller teknikker*, er en premisse for å regne en aktivitet som miljøforsvarlig. Landsmøtet mener at dette må være en forutsetning for bærekraftig drift i både eksisterende og eventuelle nye vannkraftanlegg.

Norske Lakseelver mener at vilkårsrevisjoner er det viktigste verktøyet vi har i dag for å forbedre miljøtilstanden i våre regulerte vassdrag. Flaskehalsanalyser, miljøbasert vannføring etter miljødesign-metodikk og mønsterpraksis må derfor inngå som standard på lakseførende strekning ved vilkårsrevisjoner. Landsmøtet understreker videre at formålet med vilkårsrevisjoner skal være miljøforbedring. Prioriteringen i NVE og Miljødirektoratets nasjonale gjennomgang fra 2013 må sammen med de regionale vannforvaltningsplanene ligge til grunn for fremtidige revisjonssaker. Miljøforbedrende tiltak må gis særlig prioritet i vilkårsrevisjoner som berører våre nasjonale laksevassdrag.

For å finansiere restaureringen av natur som er ødelagt av vannkraft, må utbygger bekoste tiltak som det blir fremmet krav om gjennom standardvilkår. I tillegg foreslår landsmøtet i Norske Lakseelver at det må bygges et nytt fond med et gitt beløp per kwk fra vannkraft øremerket naturrestaurering.

Pukkellaksen må bekjempes i elvemunningen – ikke i sjø

Sommeren 2023 viste oss med all tydelighet at strategien med å stoppe pukkellaksen med feller nederst i elvene var vellykket. Takket være solide bevilgninger, god nasjonal ledelse og en fantastisk innsats fra mange hundre frivillige, ble skadeomfanget redusert betraktelig.

Landsmøtet i Norske Lakseelver retter en særlig takk til alle de frivillige og mener at denne strategien må fortsette. Pukkellaksen skal behandles som det den er, en uønsket, fremmed art i Norge. Pukkellaksen har en toårig livssyklus og det er oddetallspopulasjonen som er mest tallrik. Bekjempelsestrategien må derfor opprettholdes og styrkes, slik at vi er klare til en ny, forsterket og storstilt innsats både i 2024 og i 2025. Dette er i tråd med Norges forpliktelser etter konvensjonen om biologisk mangfold og Bernkonvensjonen. Den atlantiske laksen er en ansvarsart for Norge og må beskyttes.

Landsmøtet i Norske Lakseelver ser med bekymring på forsøk på å benytte bekjempelsen av pukcellaks som en brekkstang for å gjenåpne for tradisjonelt notfiske i Tanafjorden. De områdene som er stengt i - og rundt - Tanafjorden, er stengt av hensyn til villaksbestandene i Tanavassdraget. Tidligere estimat på bifangstdødelighet av atlantisk laks og sjørret ved notfangst, ble kontrollert av NINA gjennom et forskningsforsøk i 2023. Dødeligheten av atlantisk laks som bifangst viste seg å være over 60%. Da er det ikke mulig å benytte laksenøter i fjordene til å ta ut pukcellaks, uten samtidig å desimere villaksbestandene i Tana. Dette vil være fullstendig uansvarlig.

Landsmøtet i Norske Lakseelver påpeker videre at en kommersialisering av pukcellaksfisket ikke er en del av bekjempelsesstrategien. I 2023 ble 13,7 tonn pukcellaks levert fiskemottak. Dette var bifangst fra ordinært sjølaksefiske. I tillegg ble det levert fisk til mottak fra fellene. Å utnytte fanget og avlivet fisk på denne måten, er fornuftig ressursutnyttelse, men ikke det samme som å investere i et fiskeri som vil ha en egeninteresse av å opprettholde en stor, høstbar bestand.

Landsmøtet i Norske Lakseelver ber Storting og regjering om å styrke og fortsette bekjempelsen av pukcellaks gjennom økte bevilgninger i tråd med gjeldende strategi.